

**GOVOR IZVRŠNE DIREKTORICE NVO CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA MAJE RAIČEVIĆ
U SKUPŠTINI CRNE GORE POVODOM OSNIVANJA ŽENSKOG KLUBA**

**PODGORICA
05.03.2021.**

Uvaženi predsjedniče Skupštine,
Uvažena potpredsjednice Skupštine,
Uvaženi poslaci i poslanice,
Vaše ekselencije,

Čast mi je i zadovoljstvo što ispred Centra za ženska prava imam priliku da Vam se obratim i da prisustvujem ovom istorijski važnom događaju – formiranju Ženskog kluba u Skupštini Crne Gore. Simbolično, formiranje kluba dešava se u godini kada obilježavamo desetogodišnjicu uvođenja kvota za manje zastupljeni pol.

U vremenu podjela, povećanih društvenih tenzija, u vremenu suočavanja sa ekonomskim, zdravstvenim i socijalnim posledicama pandemije, osnivanje Ženskog kluba šalje snažnu poruku solidarnosti i zajedništva, daje primjer kako se različite političke akterke mogu udružiti u stvaranju boljeg društvenog ambijenta za ostvarivanje participativne demokratije i ravnopravnosti – u stvaranju parlamenta koji će biti istinski predstavnički dom svih naših građanki i građana.

Kao organizacija koja se već dugi niz godina zalaže za prava žena, uključujući i njihovo pravo da učestvuju u procesima odlučivanja, želim da izrazim vjeru da ćemo u Ženskom klubu i svima vama imati istinske partnerke i podršku da zajednički stvorimo humanije i ravnopravnije društvo.

Od srca čestitam potpisivanje Sporazuma i želim Vam mnogo uspjeha u daljem radu!

[IZ ANALIZE]

Sada bih se kratko osvrnula na ključne nalaze "Rodne analize izbora 2020" koju danas prvi put predstavljamo javnosti, a koju dostavljamo i u pisanoj formi. Izradu ove analize je podržala Evropska unija kroz regionalni projekat "Akcija za unapređivanje rodne ravnopravnosti kroz proces pristupanja EU"

- Kao doprinos dijalogu o potrebi političkog jačanja parlamentarne zastupljenosti žena i njihove uloge u političkom i javnom životu Crne Gore, Centar za ženska prava je izradio rodnu analizu posljednjih parlamentarnih izbora, koja ujedno pravi i osvrt na dosadašnju primjenu izbornih kvota.
- Svima je već vrlo dobro poznata činjenica da je, nakon posljednjih parlamentarnih izbora, u Skupštinu Crne Gore je ušlo manje žena nego što ih je bilo u prethodnom sazivu. U isto vrijeme, rezultati naše analize pokazuju da je ovo i prvi skupštinski saziv u koji je ušlo manje žena nego u onaj koji mu je prethodio.
- Sa osamaest poslanica u crnogorskom parlamentu nakon parlamentarnih izbora u avgustu 2020. godine imali smo zastupljenost žena od tek 22%, što je neprihvatljivo

nizak procenat imajući u vidu da žene čine preko 50% ukupnog stanovništva. Čak i sa ulaskom dvije dodatne poslanice, udio žena u plenumu se tek približio cifri od 25%, što je tek jedna četvrtina ukupnih poslaničkih mjesta.

- Ova disproporcija dalje utiče na rodnu strukturu Skupštinskih tijela i rukovodstva. U pojedinim odborima žene su čak zastupljene u procentima nižim nego što je to slučaj na nivou plenuma, dok kompletno članstvo odbora za bezbjednost i odbranu čine muškarci. Žena takođe nema ni na čelu poslaničkih klubova, a u ovom trenutku na čelu parlamentarnih subjekata više takođe nema ni jedne jedine žene.
- Nedavne izmjene poslovnika Skupštine kojim se garantuje da će ubuduće jedno potpredsjedničko mjesto u Skupštini biti popunjeno iz redova predstavnika manje zastupljenog pola predstavlja značajan iskorak u obezbjeđivanju bolje zastupljenosti žena na najvišim pozicijama odlučivanja. Međutim, mnogo toga još ostaje da se uradi, uključujući u pogledu garantovanja rodno izbalansiraniye strukture skupštinskih tijela i delegacija i procenta udjela žena u njihovom rukovodstvu.
- Ove godine je deset godina od uvođenja izbornih kvota za manje zastupljeni pol. Na osnovu analize njihove dosadašnje primjene, Centar za ženska prava snažno preporučuje izmjene postojećeg Sistema kvota. Zato smo pored ranije podnijetih predloga za izmjenu Poslovnika Skupštine kojim smo tražili da jedno potpredsjedničko mjesto pripadne manje zastupljenom polu podnijeli i predlog da barem jedan od svaka tri kandidata na izornoj listi mora biti kandidat manje zastupljenog pola, umjesto sadašnje kvote po kojoj to mora biti jedan u svaka četiri kandidata. To je i jedna od ključnih preporuka ove analize. Važno je imati na umu da jednostavno povećanje procenta žena na izbornim listama ne garantuje i veći procenat žena u skupštinskim klupama.
- Adekvatne izborne kvote mogu da budu efikasan mehanizam za ostvarivanje ravnopravnije zastupljenosti žena i muškaraca u Skupštini, što je u skladu sa preporukama sa relevantnih međunarodnih adresa, uključujući ODIHR, CEDAW i Venecijansku komisiju.
- Borba za punu ravnopravnost i jednaku zastupljenost žena političkom i javnom životu Crne Gore tek predstoji, a izmjena izbornog zakona u pravcu povećanja izbornih kvota za manje zastupljeni pol samo je jedan korak u tom pravcu. Za izmjenu izbornog zakona potrebna je dvotrećinska većina u Skupštini, što znači da potrebu za povećanjem izbornih kvota za manje zastupljeni pol moraju razumjeti i svojim glasom podržati i poslanice i poslanici, kako iz redova vladajuće većine, tako i iz redova opozicije.
- Predstojeća reforma izbornog zakonodavstva biće dobra prilika da ovaj supštinski saziv pokaže demokratski kapacitet kojim raspolaže i, mi se nadamo, jedan viši nivo senzibiliteta za pitanja rodne ravnopravnosti na način što će izglasati povećanje kvota za manje zastupljeni pol i time nas makar malo približiti nekoj ravnopravnijoj budućnosti za koju tek treba da se izborimo.